

Ονειρο+πόλος #1

Τόσες και τόσες αντί για διαμαντάκια γυάλινες χάντρες...

Όσα ποτέ δεν κάναμε

Θα 'μασταν στάχτες
Αμίλητοι και γερασμένοι
Θα 'μασταν πείρα...
Μέσα στο κρύο παρατημένοι.

Όταν λικνιζόμασταν
Είδα τη λάμψη στο βύθος των ματιών
Τώρα ναυάγια
Σε μία θάλασσα αναστεναγμών.

Προδότες θα 'μασταν
Θα 'χαμε ξεχάσει πως ήμαστε παιδιά
Κι ανέλπιδες—
Είμαστε η ερχόμενη βασιλική γενιά.

Απόδοση του τραγουδιού *Things we never did (Sad lovers and giants)*

Προχώ

Κουτορνίθι μου μικρό
Όλα τα διδάσκω εγώ:
Προσωδία και ρυθμό
Ρίμα και συντακτικό.

Αν υπάρχει το ευρώ
Σε βαφτίζω και Ρεμπώ
Μα τον άγιο Ιανό!
Σε πατάρι δυο επί δυο.

Είναι επιτελεστικό
Και πολύ πολύ προχώ
Κοίτα εσύ να προπληρώ
Και μη σκας για εκδοτικό.

Διαμαντάκια θε να βρω
Στα γραπτά ένα σωρό
Καμιά ιδέα να γεννώ —

Τρίψε τρίψε το στυλό
Στύψε στύψε τ' αδειανό
Κι εγώ τζίνι θα γενώ...

Κάτι άσχετοι καπάτσοι

Κάτι άσχετοι καπάτσοι
Και του μάρκετινγκ Απάτσι
Με ρουθούνια ηλεκτρισμένα
Στα κουφάρια, στην αρένα!

Πιάνουν πόστο από νωρίς
Μην τους πρόλαβε κανείς.
Έχουν κι άποψη για -ισμούς
Μυγοσυνεταιρισμούς.

Φίλε μου, η αποφορά
Πλούτισε τη συντροφιά.
Χαλκοπράσινα τσαμπιά
Προβοσκίδες στα ψαχνά...

Κάτι άσχετοι καπάτσοι
Και του μάρκετινγκ Απάτσι —
Δόξης νέα λαμπρά πεδία:
Το 'ριξαν και στην Παιδεία.

Το χειροκρότημα

Η παράσταση
Στο μισοάδειο τσίρκο
Μόλις τέλειωσε.

Πόσο λυπάμαι
Τους δύστυχους τους κλόουν
Τους ακροβάτες.

Οι άνθρωποι πια
Τσιγκουνεύονται και το
Χειροκρότημα.

Πρωτοπορία

Να παραβλέπαμε συνθήκες βιοποριστικές
– ακόμα ακόμα και σπουδές,
σε κάποιο πλοίο φορτηγό ασυρματιστές
θα 'χαμε, από τύχη, καταλήξει.
Και θα σκοτώναμε την πλήξη,
κάθε που πιάναμε στεριά, με καλλονές.
Με τον Ανδρέα παρέα και με τον Άρη
θ' αφήναμε το κύμα να ριμάρει
στων λιμανιών τους φάρους δοκιμές.
Σκαφάκια-τσόφλια θε ν' αρμένιζαν μακριά μας,
πλουτίζοντας ολοένα η συντροφιά μας
γλάρους, καπνούς και πεθαμένους ποιητές.
Με τον Ανδρέα παρέα και με τον Άρη,
να μας κερνάνε ουίσκι και campari.

Χωματουργικό

Αχ μουριά μου εκατόχρονη
Σκόνη τα χεράκια που σε φύτεψαν.
— Πήρε πάλι τα πάνω της η ανοικοδόμηση —
Έχασα το μόνο φίλο εδώ
Το μόνο ίσκιο.

Φάσμα

Εκείνο το μικρό βιβλιαράκι
του Καρυωτάκη
φυλλομετρούσες το σύθαμπο.
Πάνω στον τοίχο σου
άλλαζαν τα χρώματα
απ' το θερμό ως το ψυχρό·
έπειτα δίχως όραση —
μαύρο πάνω στο μαύρο.
Ήθελες να μιλήσεις σ' έναν άγιο
και το σκοτάδι σου φερε το Λάγιο.
Τώρα
τηλεπαθητικά μεταμορφώνεις
το θάνατό σου σε θάνατο.

Λεωφορείο

Όλους εσάς
που κάθε Σαββατόβραδο
ντύνεστε και στολίζεστε
για την οντισιόν της μοναξιάς,
έχοντας προ πολλού εμπεδώσει
αυτό που κάποτε θα μάθετε,
ακριβώς μεσάνυχτα
σας συναπαντώ
με το τελευταίο λεωφορείο.

Πλατεία Βαρδάρη

Ο άνθρωπος ο χωρίς προορισμό
φαίνεται απ' το βηματισμό του —
αναποφάσιστος στέκεται μπρος
σε μια βιτρίνα
σε μια διασταύρωση μετρά
τα δευτερόλεπτα του φωτεινού σηματοδότη.
Φανταστικός τροχονόμος
νέμει προτεραιότητες:
στους σκύλους στους πεζούς
στους λιγότερο βιαστικούς
στους έσχατους του βίου.

Το κουκούλι

Το πρωινό μισό σε βρίσκει
κάπου άτσαλα να σκουντουφλάς,
από φτηνό και σκάρτο ούισκι
τα σωθικά σου να ξερνάς.

Κανένας πια δε σε γνωρίζει,
έτσι κι εσύ δεν τους κοιτάς.
Το έδαφος σου πριονίζει
η κρύα λάμα κάθε ματιάς.

Σάπισε το παλιό κουκούλι—
οι εμπειρίες σαν τη βροχή,
μούλιασαν μέχρι το μεδούλι
και σου σκεβρώσαν το κορμί.

Ηλεκτρισμός είναι το μίσος
και η ψυχή μια παροχή.
Λιπόθυμος αν είσαι, ίσως
ακούσεις θεία μουσική.

Εντατικοποίηση

Ένα παλάκι στην Εγνατία θα διακτινιστεί,
ώστε να μείνει η πίτσα σου ζεστή.

Ένα παιδάκι στην Ασία δε θα κοιμηθεί,
για να σου ράψει φόρμα αθλητική.

Σ' ένα σκουπιδότοπο στην Αφρική
του κινητού σου η τεχνολογική υπεροχή.

Σάρκα αιχμάλωτη απ' τη Βαλκανική
του έρωτά σου η ψυχρή συναλλαγή.

Δόξα που ο παππούς δε ζει,
γιατί θα πέθαινε από ντροπή:

Κυνηγημένο προσφυγάκι ήρθε, κι εσύ
τώρα δηλώνεις Χρυσή Αυγή.

Τα λύτρα

Τηλεπωλητές και τσαρλατάνοι δεμένο χειροπόδαρα
ενέχυρο κρατούν το στερνοπούλι μας—
την κόρη εκείνη που ονομάζαμε Αξιοπρέπεια.
Θεονήστικη και χλωμή σ' υγρό υπόγειο περιμένει,
παρέα με τα ποντίκια και με τα φαντάσματα, τα λύτρα.

Και δεν το ξέρει η δόλια πως μια νύχτα στον ύπνο της
οικειοθελώς την παραδώσαμε.

Αντικέρ

Λέξεις στριμωγμένες σε ράφια.
Μου είπαν:
"οι ψυχές αυτές μένουν απούλητες".
Αράχνιασμά-ξαράχνιασμα,
λίγο καλύτερη, ίσως, θέση στη βιτρίνα.
Κανένας διάολος δεν πάτησε,
παλιά πουτάνα, τρεις γενιές εδώ!—
να δεις πώς τον τουμπάρω...

Κριτική και, οπωσδήποτε, ευαισθησία

Ξαπλωμένη στο χορτάρι
ερέμβαζε.
Εγώ, πλάι της,
κρυφά την παρατηρούσα
και ένα χέρι
μου 'σφιγγε την καρδιά

γιατί το 'βλεπα,
φαινόταν αλίμονο καθαρά,
πως ποτέ
δε θα γινόταν ολότελα δική μου
έτσι που ρέμβαζε.

Χ. Λάσκαρης

Υπάρχουν πολλοί ποιητές γύρω μας, που δεν έχουν γράψει ποτέ ποιήματα. Είναι όσοι παρατηρούν τα μικρά πράγματα, εκείνα που στους περισσότερους περνούν απαρατήρητα. Είναι ακόμη **οι οραματιστές**, που δεν θεωρούν όσα βλέπουν γύρω τους δεδομένα και παγιωμένα, αλλά μπορούν να υποπτεύονται και να φαντάζονται τις διαφορετικές μορφές τους μέσα στο χρόνο. Ασφαλώς, μιλούμε για την τόσο απαραίτητη καλλιέργεια της ανθρώπινης ευαισθησίας, μέσα από την ουσιαστική συμμετοχή, και σε καμία περίπτωση για μια παθητική συσσώρευση θεωρητικών γνώσεων ή πρακτικών δεξιοτήτων, που αποτελεί κοινό τόπο στον καπιταλισμό.

Στη λογοτεχνία, όπως και στο θάνατο, ο καθένας είναι μόνος του. Μάλιστα, το ποιητικό υποκείμενο αναζητά αυτήν την **πολύτιμη μοναχικότητα**, ως απαραίτητη συνθήκη για δημιουργία. Όμως, το ποίημα έχει κιόλας αρχίσει να πλάθεται μέσα στον κόσμο, πρωτίστως ως ένα παιχνίδι, ένα συνταίριασμα λέξεων όχι πάντοτε ηθελημένο, αλλά ενστικτώδες και συνειρμικό, όπου το τελικό αποτέλεσμα μπορεί να εκφράζει πολύ περισσότερο (ή και -συνηθέστερα- λιγότερα) από την αρχική πρόθεση.

Κανένας, βέβαια, κριτικός ή φιλόλογος, δεν θα ήταν σε θέση να μας πει πώς γράφεται ένα "καλό ποίημα", όπως εύστοχα σημειώνει ο Δ. Μαρωνίτης (1), παρά ίσως να εξηγήσει την υποδοχή ενός συγκεκριμένου ποιητικού έργου από ένα συγκεκριμένο αναγνωστικό κοινό. Το βιβλίο σου λέει: "Είμαι εδώ. Δες με! Άνοιξε με, διάβασέ με. Συγκινήσου ή μείνε αδιάφορος. Και, εν τέλει, κρίνε με! Κρίνε με, όμως, έντιμα και -κατά το δυνατόν- αντικειμενικά. Είναι, άραγε, κάτι τέτοιο εφικτό;

Η **κριτική πράξη** είναι ένα παράδοξο, επισημαίνει ο Ν. Βαγενάς (2). Δεν πραγματώνεται χωρίς το υποκειμενικό στοιχείο, αλλά και χωρίς την απομάκρυνση, ως ένα βαθμό, από αυτό. Βρίσκεται εκεί για να βοηθήσει τον αναγνώστη να καταλάβει, για ποιους ακριβώς λόγους ένα έργο μπορεί να είναι σημαντικό για αυτόν. Άρα, βασίζεται στην τεκμηρίωση της άποψης, στην ιδιαίτερη οπτική του κριτικού, που δεν μπορεί να μην εμπεριέχει το στοιχείο της ατομικής ευαισθησίας, της συμμετοχικής παρατήρησης, της ενσυναίσθησης, εκτός από τον στέρεο θεωρητικό εξοπλισμό.

Όσο κι αν η ιδέα περί ποίησης φαντάζει αόριστη, όσο κι αν αρκετοί συγχέουν -πόσο βολικό,

αλήθεια, για ορισμένους- αυτήν την αοριστία με την ποίηση, όπως πνευματωδώς αναφέρει ο P. Valery, χρέος του κριτικού είναι **να επεξηγεί και να ξεδιαλύνει**. Μόνον δια αυτής της δύσβατης, απαιτητικής οδού μπορεί, πράγματι, να δικαιώσει τον καθοριστικό του ρόλο. Και σήμερα, στον καιρό του διαδικτύου, των blogs, των εύπεπτων λογοτεχνιζόντων κειμένων και του facebook, περισσότερο ίσως παρά ποτέ, κάτι τέτοιο φαίνεται επιβεβλημένο.

Ντέμης Κωνσταντινίδης, 27-10-2016

(1) Δ.Ν. Μαρωνίτης, Η διδασκαλία της ποίησης, Πρακτικά εβδόμου συμποσίου ποίησης, Πανεπιστήμιο Πατρών, 3-5 Ιουλίου 1987, Γνώση.

(2) Νάσος Βαγενάς, Θεωρία ή κριτική;, Ό.π

Το παρόν οχτασέλιδο περιοδικό λογοτεχνικό φυλλάδιο Ονειρο+πόλος (Φλεβάρης 2019) περιέχει ποιήματα, κείμενο και μετάφραση, προερχόμενα από το ιστολόγιο **skorpieslekseis.blogspot.com**.

Μοιράζεται δωρεάν και τα πνευματικά δικαιώματα ανήκουν στον Ντέμη Κωνσταντινίδη.
Επιτρέπεται η αναδημοσίευση μέρους ή όλου, με αναφορά στο έντυπο και στο όνομα του δημιουργού.

